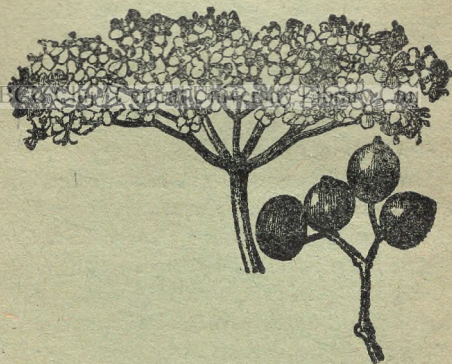

CUNOȘTINTE FOLOSITOARE

Seria B.

„SEAFURI PENTRU GOSPODARI”

SUB DIRECTIVA REDACȚIONALĂ A D-LUI PROF. UNIVERSITAR
I. SIMIONESCU

BURUENI DE LEAC

DE

A. VOLANSCHI
Farmacist.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

Apare sub direcția *D-lui I. Simionescu*, prof. la universitatea din Iași, Membru al Acad. Rom. fost secretar general la Min. de Instrucție.

Fiecare broșură de 32 pag. cu figuri, costă numai 4 lei. Se primesc și abonamente și anume pentru 20 numere 60 lei, trimeși prin mandat poștal pe adresa «*CARTEA ROMÂNEASCĂ*» B-dul *Academiei*, 3 *București*.

Seria A. „**Știința pentru toți**”.

- No. 1. Cum era omul primitiv de *I. Simionescu*.
- „ 2. Viața omului primitiv de *I. Simionescu*.
- „ 3. Gazurile naturale de *I. Simionescu*.
- „ 4. Albinele de *T. A. Bădărău*
- „ 5. Diabetu, îngrășarea, gălbinarea de *Dr. Căhănescu*
- „ 6. Raze vizibile și invizibile de *C. V. Gheorghiu*.
- „ 7. Viața microbilor de *Dr. I. Gheorghiu*.
- „ 8. Furnicile de *T. A. Bădărău*.
- „ 9. Viața plantelor de *I. Simionescu*.
- „ 10-11. Pasteur de *C. Motaș*.
- „ 12. Soarele și luna de *I. Simionescu*.
- „ 13. Telefonie fără fir de *Tr. Lalescu*
- „ 14. Porumbelii Mesageri de *V. Sadoveanu*.
- „ 15. Planeta Marte de *Ion Pașa*.
- „ 16. Dela Omer la Einstein de *General Sc. Panaitescu*.
- „ 17. Cum vedem de *Dr. I. Glăvan*.
- „ 18. Razele X. de *Al. Cișman*.
- „ 19. Omul dela Cneuteni de *I. Simionescu*.
- „ 20. Protozoarele de *I. Lepși*.
- „ 21. Fulgerul și trăsnetul de *C. G. Brădețeanu*
- „ 22. Nebuloasele gazoase de *M. E. Herovanu*
- „ 23. Bacteriile folositoare de *I. Popu-Câmpeanu*.
- „ 24. Scrisori cerești (Meteorite) de *I. Simionescu*.
- „ 25. Din istoricul electricității de *Stel. C. Ionescu*.
- „ 26. Mercur și Venus de *C. Negoită*.
- „ 27. Reumatism și arteroscleroza de *Dr. M. Căhănescu*
- „ 28. Oameni de inițiativă de *Apostol D. Culea*.
- „ 29. Henri Ford de *Ing. N. Ganea*
- „ 30. Musca de *I. Mureșanu*.
- „ 31. Ciupercile de *I. Popu-Câmpeanu*
- „ 32. Cifrele de *G. M. Lăzărescu*

BURUENI DE LEAC

DE

A. VOLANSCHI

Farmacist

Introducere.

Când privim în jurul nostru și cuprindem cu mintea totul ce ne înconjoară și ne înviorază sufletul, nu putem decât să fim adânc minunați de măreția, ori farmecul priveliștei ce ni se înfățișează.

Toată această priveliște o coprim într'un singur cuvânt: Natura!

Nici un cuvânt altul nu poate să intruchipeze o mulțime mai nesfârșită de forme, culori, înfățișeri, un izvor nesfârșit de inspirații.

Natura este izvorul tainic de care este însetat sufletul nostru, ea este însăși taina care ne mână și ne duce către Atotputernicul. •

Toate tainele pe care natura le închide în ea, sufletul și mintea noastră caută să le desvăluie, să le cunoască, să le pătrundă și să și le însușască, atât cât slabele și mărginitele noastre puteri, ne pot îngădui.

În tainele naturii a putut găsi omul îndreptarul, care să-i deschidă calea către ideal și nemurire.

Indeletnicindu-se cu tainicele isvoare ale naturii a putut să tindă către desăvârșire.

Și dacă omul lua inspirațiile lui numai

dela izvoarele pline de lumină și de căldură ale naturii, n'ar fi în omenire decât armonia ce domnește și dăinuște în natură.

Culegerea plantelor de leac

În această lucrare ne vom ocupa în linii generale de plantele de leac și în special de acele care ne pot sta mai la îndemână și le putem întrebuința în anumite cazuri de boală.

La plantele de leac nu toată planta conține leacul respectiv. La unele leacul stă în rădăcină, la altele în tulpină, la altele în lemn, la altele în scoarță, la altele în foi, la altele în flori, la altele în fruct, și la altele în semințe.

În țara noastră, mare și irumoasă, flora este în deajuns de bogată în plante de leac. Totuși folosința lor este redusă, prin faptul că nu se recoltează decât pe o scară foarte restrânsă, iar pe de altă parte pentru că nu se cultivă, cum aceasta se face în alte părți. Și sunt plante de leac cari se găsesc la noi din belșug, dar rămân nerecoltate, aducându-se din străinătate. Aceasta din cauza că munca nu este organizată în această direcție și valorile acestea se risipesc în dauna economiei naționale. O îndrumare de organizare în această direcție ar putea să plece dela învățători prin școalele sătești; copiii să fie inițiați în recoltarea plantelor din regiunile respective, creându-se astfel un venit din această muncă, atât pentru copii, cât și pentru școală, pentru preîntâmpinarea unor anumite nevoi școlare, ca funaderea sau întreținerea de biblioteci și altele. O asemenea inițiativă s'a luat pe vremuri de către Ministrul de Instrucțiune Haret, prin circularile date către învățători în această direcțiune. Pentru ca inițiativa trebuie mereu întetită și repetată, precum ar trebui organizate și culegerile de desfacere ale produselor.

Dar în afara acestei direcțiuni, care ar tinde la punerea în valoare a unor produse naturale, cu care țara noastră este înzestrată, recoltarea plantelor de leac să impune și pentru economia casnică, mai cu seamă la țară, așa ca fiecare să poată avea la îndemână, în casă la el, când trebuința cere, unele leacuri cu care să preîntâmpine primele ajutoare de dat, până când se face apel la mijloacele științei lor, și cari la sate nu pot fi găsiți ori și când și ori și unde. Aceasta este o chestiune de prevedere, care nu poate decât să fie de mare folos în multe împrejurări, putând să aline, unele suferinți.

Recoltarea plantelor, sau a părților de plantă care se întrebuințează ca leacuri, cere o oarecare luare aminte și îngrijire, pentru a se putea păstra ca să nu piardă prin neșocotirea unor ușoare reguli din puterea lor de lecuire.

Recoltarea diferitelor părți ale plantelor se face în genere, când ele sunt în plină viață.

Așa de pildă *rădăcinile* se culeg de obicei primăvara sau toamna, după plantă; primăvara înainte ca buruiana să înceapă a da frunze, iar toamna după căderea frunzelor, pentru cuvântul că în această vreme din an, rădăcinile sunt mai bogate în sucurile lecuitoare, pe care le îngamăstă pentru lecuire. De aceea multe plante au rădăcinele umflate, drept magazii. Altele au umflat trunchiul subpământean (stânjânei), frunze subpământene (ceapa) sau chiar ramuri (cartofa).

Mugurii se culeg înainte ca solzii, ce-i acopăr, să fi început să se deschidă. *Frunzele* se culeg în genere înainte ca mugurii florilor să se fi deschis. *Florile* se adună înainte de a se deschide în întregime. *Fructele* trebuiesc culese când sunt coapte înainte de a cădea de pe plantă; iar *semintele* se culeg când sunt gata de a cădea din fruct.

Recoltarea acestor diferite părți ale plantelor trebuie făcută pe un timp uscat, când atmosfera nu e încărcată de umezeală și după ce roua dimineții a dispărut. De asemenea nu trebuie recoltate decât câteva zile în urma ploilor, pentru ca să nu fie încărcate cu prea multă apă, așa că uscarea să se poată face în bune condițiuni și să se poată obține un produs care să se poată păstra bine, fără ca să se strice.

Uscarea plantelor este încă o operațiune gîngășă; de îngrijirea ce se dă uscării atîrnă nu numai buna păstrare dar și puterea lecuirei. Prin uscare se scoate, încetul cu încetul, apa care se găsește în părțile culese ale plantei. De aceea uscarea nu se face deadreptul, în bătaia soarelui; se face de obicei într'un loc acoperit, în care însă aerul poate circula cu înlesnire și unde căldura zilei să și poată avea întreaga acțiune. În această privință podul caselor este un bun loc pentru uscarea plantelor, mai cu seamă când este acoperit cu tablă; trebuie însă să aibă și o bună aerisire fără ca praful de afară să pătrundă.

Plantele trebuie împrăștiate în straturi nu prea groase, pe rogojini, pe țoluri curate, sau pe hîrtie. În fiecare zi trebuie întoarse fie cu mîna, bine înțeles cu mîna curată, când plantele sunt în cantități mici, sau cu grebla când sunt în cantități mari. În acest mod toate părțile vin treptat la suprafață și uscarea se face peste tot, tot una. O deosebită îngrijire la uscare trebuie dată florilor, pentru ca ele să rămână după uscare cu culoarea lor naturală. Florile mai mult decât ori care altă parte a plantei, trebuie ferite de bătaia soarelui, căci altfel își perd și culoarea dar și puterea de lecuire. Tot astfel trebuie îngrijit ca floarea să și păstreze aroma ei naturală.

După ce planta a fost astfel recoltată și uscată, ea trebuie pusă în bune condițiuni de

păstrare, căci altfel toată truda este zadarnică. Plantele uscate se țin în saci curați și bine uscați, în loc uscat, ferit de praf și de insecte; sacii se pot ține agățați în poduri. În cantități mici plantele uscate se pot ține în pungi de hârtie, la loc uscat.

Plantele pierd prin uscare o bună parte din greutatea lor din momentul recoltării. În general pierderea este cam de trei părți din patru, adică din patru kilograme plantă verde se obține cam un kilogram plantă uscată. Bine înțeles această proporție nu este fixă, ea variază dela plantă la plantă și mai cu seamă după organele plantei recoltate. Așa cojile și rădăcinele pierd mai puțin decât foile și florile.

Babele și Doctorii.

Vom lua aci la rând acele plante de leac, care sunt mai populare și mai întrebuințate. Repetăm încă odată, că aceste leacuri nu au o putere vindecătoare, în care să putem pune toată nădejdea și toată credința *numai* în ele. Scopul nostru este că cele mai multe din aceste leacuri fiind la îndemâna populației dela sate, să-i dăm îndemnul și îndrumarea ca să le culeagă, și ca buni gospodari cu prevedere, să le aibă în casă spre a le folosi ca prime ajutoare de dat în boale ușoare, până când vor putea chema, sau vor putea merge la doctor care să le deie sfaturile și îngrijirea cerută de felul boalei. Ori cât de ușoară ar părea o boală, nu trebuie lăsată necătată. Dacă boala se ia din prapă, și se dă dela început *primele ajutoare*, pe care orî cine ar trebui să le cunoască, atunci boala mai ușor poate fi stăpînită în mersul ei. Pe de altă parte populațiunea dela sate n'ar trebui să deie prea multă crezare și să aibă prea multă încredere în leacurile băbești, care dacă uneori se întâmplă că folosesc la ceva,

de cele mai multe ori strică, și în nădejdea vindecării, se pierde vreme multă, în care boala surpă din ce în ce mai mult trupul, așa că e prea târziu și nu se mai poate face nimic, când bolnavul ajunge să ceară ajutorul medicului. Babele satelor, la care aleargă de multe ori cu toată încrederea cei dela sate, nu au de unde să cunoască boalele, nici leacurile, ci umblă numai pe dibuitele; dacă se întâmplă să fie bune, baba e meșteră mare; iar dacă se întâmplă să fie rău și nu atât din pricina boalei, cât din pricina babei, atunci nu se dă baba de vină, ci de vină e bolnavul că n'a avut zile. Boalele nu se pot vindeca prin descânțece, ci boalele se vindecă de cei cari au învățat să le cunoască și au învățat și ce leacuri li se potrivesc. Dacă sunt lăsate la voia întâmplării, pe mâna celor nechemăți, atunci „moare omul cu zile“, și zicătoarea aceasta nu e luată din vânt, ci din însuși înțelepciunea poporului, care cel dinfăiu trebuie să creadă în acest adevăr. „A murit că n'a avut zile“, este altă zicătoare a poporului, dar adevărul în această zicătoare stă atunci când omul a făcut totul ce i-a stat în putință ca să-și țină zilele și a făcut totul ce i-a fost în putință, atunci când a alergat la omul cu știință, ca să-l vindece.

Neștiința este pricina multor rele, multor neajunsuri; de aceea omul trebuie să caute să știe, să cunoască; și dacă nu știe și nu cunoaște, să meargă să ieie sfatul dela cel care știe și cunoaște, iar nu dela neștiutori, căci atunci mai mult să afundă.

Așa să dăm o pildă. Ai căpătat o rană la mână sau la picior. Din neîngrijire, rana care la început a fost ușoară, se întinde și durerea se întetește. Neștiind ce să faci, alergi la baba satului; aceasta cu știința ce o are, îți întinde pe rană cenușă sau lut, mai pune o foaie de varză, sau altă foaie deasupra și apoi te leagă

cu zdreanța cea mai murdară, că doar la ce să strice o cârpă curată pe o rană! Și ce se întâmplă acum? Rana se adâncește mereu; obrîntește, adică de jur împrejurul ranei, roșata se întinde, puróiul cliiftește, țeseturile din jurul ranei se umflă, durerile se întetesc și se ridică până în subsori, sau până în stîngii, după cum rana e la mână sau la picior. Toate acestea pentru că baba n'a știut și n'a avut de unde să știe că cel dintâiu lucru la o rană este să o ții în cea mai mare curățenie, ca să se poată vindeca. Acum când în această stare vii să te arăți la cel care e chemat prin știința lui să-ți deie îndrumarea cea bună, trebuie să o iei de la început și să mai pierzi vreme multă, căci nu e tot una dacă vii la doctor cu o rană grea ori dacă vii de la prima zi. Dacă din prima zi ai fi știut să-ți speli bine rana cu apă caldută, și apoi cu un ceaiu cald de coajă de stejar, de foi de nuc, sau de pelin, și dacă ai fi pus apoi o cârpă curată de in sau mai bine de tifon înmuiat în apă de acid fenic și apoi ai fi legat rana cu o fașă curată sau cu o batistă curată, iar dacă în fiecare zi primeneai legătura, rana nu s'ar fi adâncit, ci s'ar fi vindecat repede. N'ai fi avut nevoie nici de doctor. Pilde de felul acesta s'ar putea da multe și am putea vedea cât de mare greșală fac cei de la țară, când neîncrezători încă în puterea științei, pun toată încrederea în neștiința babelor, numai fiindcă așa au apucat din moși strămoși. Timpul însă prefăce totul și omenirea tinde spre înaintare prin știință. Locul babei îl ia acum în sate agentul sanitar, iar în apropierea satelor într'un centru mai mărișor găsești pe medic, găsești o farmacie. Toate acestea sunt făcute ca și omul de la sate să poată găsi în apropierea lui pe cel care să-i deie un sfat bun în caz de boale.

Plantele de leac

Acum să trec la plantele de leac. Bine înțeles nu voi înșira decât pe unele din ele, pe cele mai de seamă și care pot găsi o întrebuințare. Pentru înșirarea lor le voi lua după lunele în care se pot culege. Culegerea plantelor de leac începe din primăvară, când vegetația prinde să învie. În această lună se pot culege:

1. *Mugurii de plop*. Cumin am zis mai sus, mugurii se culeg înainte ca solzii să prindă a se desface. Acești muguri sunt acoperiți cu o materie lipicioasă, un fel de rășină; se usucă la umbră și se păstrează la loc uscat. Cu mugurii de plop se face o alifie bună contra trânjilor în chipul următor: se iau muguri de plop uscați, se pișează bine, se adaugă tot pe atâta foi de măsălarită uscată și pisată, sau fărâmată bine, se toarnă peste acest amestec spirt și se frământă cu mâna așa ca să fie umezit bine; se lasă să steie acoperit vre-o 3—4 ceasuri, se adaugă apoi untură și se pune pe un foc slab având grijă de a amesteca cu o lopețică de lemn din când în când, și de a nu lăsa să se ardă pe fund; de aceea este mai bine, ca vasul cu untura să se așeze pe alt vas, în care să află apă care fierbe, în modul acesta nu se poate arde pe fund. Se lasă să steie untură topită cu mugurii până la un ceas, după care se strecoară printr'o cârpă mai rară, sau printr'un tifon, într'un borcan de pământ, în care se păstrează la un loc răcoros. Pentru ca alifia să nu fie prea moale, mai cu seamă pe vară se adaugă la untură puțin său proaspăt sau ceară galbenă.

Cu această alifie se ung trânjiile (hemoroizii) seara, se pune vată, sau tifon și se lasă să steie până dimineața. Se repetă mai multe zile de arândul acest tratament.

2. *Florile de toporaș sau de viorea*. (micșunele) flori de culoare violetă, cresc pe câmpii

și prin păduri; aceste din urmă au o culoare mai închisă și sunt mai mirositoare. Se culeg numai florile, fără frunze, pe timp uscat. Trebuie pusă multă îngrijire la uscarea acestor flori. Se usucă la un loc umbros, ferit de lumina Soarelui, care le decolorează și perd atunci din valoarea lor. Cu florile de toporăș se face un ceaiu și un sirop contra tusei ușoare. Siropul de toporăș se face cu florile proaspete, dar ca să reușască și în special ca să păstreze culoarea violetă se cer anumite condițiuni și îndemânare.

.Fig. 1. Floare de toporăș.

3. *Podbalul*, (*Tussilago farfara*) crește prin locurile umede, pe lângă pârae; are flori galbene, care se deschid înainte de a da frunzele. Acestea sunt de un verde deschis deasupra, albicioase și pâsloase pe partea de deșubt. Se culeg florile și foile în Martie și Aprilie. Se face cu ele ceaiu contra tusei.

4. *Pelinul*, *pelin alb*. (*Artemisia Absinthium*) crește prin livezi, pe câmpuri, pe locuri necultivate. Se culeg foile și vârfurile plantei împreună cu florile pe la mijlocul lui Aprilie și Mai. Are un miros pătrunzător și un gust foarte amar. Se întrebuințează ca întăritor, ajută la mistuire și întetește mistuirea. Forma sub care se poate întrebuința mai ușor pelinul

este tinctura, adecă plămădeala lui cu spirt. Se toarnă spirt peste pelinul fărâmițat atât cât să o acopere bine și să mai plutească spirtul pe deasupra; se lasă să steie 4—5 zile amestecând din când în când peste zi; după care se strecoară printr'o cârpă nu prea deasă; se lasă să se așeze lichidul strecurat și se păstrează apoi

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fig. 2. Flori de podbal.

într'o sticlă bine astupată. Din această plămădeală se dă înaintea mesei câte 20 până la 40 picături într'un păhăruț de apă sau cu vin, de 2 până la 3 ori pe zi. Pentru copii se dă până la 10 picături.

Ceaiul cald de pelin se mai poate întrebuința și pentru spălarea rănilor. Pentru aceasta se ia ca o mână de pelin, se pune într'un vas curat, peste care se toarnă 1 kilogram apă în clocote; se lasă să steie acoperit un sfert de

ceas, după care se strecoară printr'o cârpă curată. După ce s'a așezat, cu ceaiul acesta cald se spală rănilor. Se pot face și spălături pe cap contra păduchilor.

La femeile care alăptează, laptele capătă gustul amar de pelin; de aceea în timpul alăptării femeile nu trebuie să ieie pelin.

5. *Florile de trandafir* (*Rosa centifolia*) se culeg în luna Mai. Uscarea lor trebuie făcută cu îngrijire, cum s'a zis la uscarea florilor. Floarea de trandafir se întrebuintează pentru facerea oțetului de trandafir. Oțetul de trandafir e foarte bun când are omul ferbințeală mare. Frecând cu el fruntea și tâmplele, te mai răcorești. Cu florile de trandafir se face un ceaiu cu care se clătește în gât (se face gargară) fără a-l înghiți, contra răcelei în gât; la acest ceaiu se poate adăuga puțină miere. Dacă se face cu florile de trandafir un ceaiu mai tare și se adaugă miere, poate servi la frecarea gingiilor când sângerează; așa se întăresc.

6. *Lăcrămioarele, mărgăritărele* (*Convallaria majalis*). Lăcrămioarele sunt acele plante gingașe care farmecă prin culoarea feciorelnică a florilor lor de forma lacrimelor și cari se înșiră ca mărgăritare, ascunzându-se tupilate la umbra pădurilor, și îmbată cu parfumul lor dulce, în luna Mai plină de poezie.

Și natura a voit să pună în aceste lăcrămioare un leac contra boalelor de inimă. Se culeg în luna Mai atât florile cât și foile și se usucă împreună, cu îngrijire. Recoltarea lor se poate face numai în scopul de a le aduce în comerț.

7. *Florile de mușetel, romanită*. (*Matricaria chamomilla*). Se culeg numai florile. Sunt mai multe specii de mușetel; acela care trebuie cules are floarea în formă de o mică căpățână și dacă se rupe în două e goală înlăuntru.

Și această floare trebuie uscată cu îngrijire și mai cu seamă nu trebuie culeasă după

plol, pentru că se înegrește și nu mai are valoarea ei. Se găsește pe câmpuri și în grădini. Este una din plantele mai mult întrebuințate.

Floarea de mușețel potolește durerile, cărceii de stomac și colicile, înlesnește ieșirea afară, ușurează mistuirea; se întrebuințează și contra frigurilor mai cu seamă amestecată cu pellen. Potolește durerile de măsele, când se ține în gură ceaiul cald de mușețel și se pune pe din afară pe falcă floarea de mușețel călduță

Fig. 3. Mușețelul.

într'un săculeț de tifon, adecă mușețelul care rămâne dela strecurarea ceaiului. Ceaiul de mușețel se poate întrebuința și în timpul regulelor la femei, pentru a le înlesni și potoli durerile. Florile de mușețel pot fi întrebuințate și sub forma de cataplasme călduțe pe pântice, la copii mici cari au colici, pentru care se pune în săculețe de pânză mai subțire și apoi se leagă cu o fașe sau cu o cârpă. Ceaiul de mușețel călduț și bine strecurat, ca să nu rămâie peri din floare, se poate întrebuința și în spălături ușoare în urechi, contra scurgerii din urechi.

Floarea de mușețel se ia mai mult sub formă de ceaiu. Pentru aceasta se toarnă apa în clo-cote, într'un vas in care s'a pus floare de mu-

șețel și se lasă să sfeie acoperit, cam un sfert de ceas. În timpul iernei vasul trebuie ținut în apropiere de sobă, sau între sobă, ca să nu se răcească. În nici un caz mușețelul nu trebuie fiert cu apă, căci atunci pierde din proprietățile sale, ci numai se opărește cu apa în clocote, după cum de altfel trebuie urmat totdeauna când este vorba de a face ceaiu dintr'o plantă și mai cu seamă din flori, din fol sau din iarba întreagă. Se ia de obicei cam atâta mușețel cât să prinde cu cinci degete pentru un pahar mare de ceaiu.

Cu mușețelul se face și o tinctură cu spirt, cum s'a arătat și la plămădeala cu pelin. Această tinctură se poate ține multă vreme, așa că o ai îndată la îndemână la nevoie. Ceaiul nu poate ține decât o zi, căci a doua zi începe a se înăcri și atunci s'a stricat și trebuie făcut altul proaspăt, mai cu seamă pe timpul căldurilor. Tinctura de mușețel se ia câte 20 până la 40 picături în apă.

Cu mușețelul se poate face și un ulei. Pentru aceasta se pune peste floarea de mușețel, zdrobită în mână, atâta untdelemn cât să o cuprindă bine și apoi vasul se acopere și se pune deasupra altui vas în care se află apă în fierbere; se ține astfel deasupra unui foc lin 2 până la 3 ceasuri, după care se strecoară printr'o cârpă nu tocmai deasă, sau printr'un tifon. Se stoarce cu mâna, se lasă să se așeze și apoi se păstrează într'o sticlă uscată și bine astupată. Din acest ulei de mușețel se pune câteva picături în ureche, după ce s'a spălat cu ceaiul de mușețel și se pune vată în ureche. Uleiul de mușețel se întrebuințează și în frecături pe pânțele în cazuri de dureri. Dacă la uleiul de mușețel se adaugă puțină camforă în bucăți mici și se pune în sticlă astupată la un loc cald cel, vara pe fereastră la lumina Soarelui, iarna între sobă, atunci camfora se topește încetul cu

incetul în ulei, pentru care trebuie bătută sticla, din când în când în mână. Așa se face uleiul de mușețel camforat cu care te freci la picioare, la mâini, la șele sau la spate, în cazuri de răceli și de dureri.

Mușețelul este o plantă de leac, care poate fi recoltată în cantitate mare și vândută la farmacii și droguerii. Trebuie însă uscată în bune condițiuni, așa ca să păstreze pe cât mai mult culoarea și aroma naturală. Este o plantă destul de răspândită la noi pentru ca să fie re-

Fig. 4. Flori de mac.

coltată. Culegerea mușețelului se face în a doua jumătate a luni Mai și în Iunie.

8. *Flori de paparoane, - mac roș* (*Papaver rhoeas*) sunt florile macului roș care crește prin câmpurile cultivate. (Fig. 4). Se întrebuințează dela aceste flori numai petalele, adică foile colorate în roș. Aceste petale trebuie uscate cu foarte mare îngrijire, ferite de umezeală, într'un loc uscat și cald. După uscare se bate într'un ciur, prin care trec firele stamineilor și ouăle de insecte ce ar conține. Altfel aceste ouă desvoltându-se strică și gunoesc petalele. Păstrarea lor se face în loc uscat.

Se întrebuințează sub formă de ceaiu contra tusei și răcelilor, mai cu seamă când este ne-

voie ca bolnavul să asudeze. Se dă la copii în timpul coriului (pojarului) Este un ceaiu căutat ca leac popular. Se culege în luna Iunie.

9 *Arnica* se găsește prin fânețele din păduri de munte (*Arnica montana*). Din această plantă se întrebuințează atât rădăcina cât și foile și florile. Se recoltează de obicei florile și foile. Florile sunt de culoare galbenă. Când sunt uscate produc strănut, prin mirosul pă-

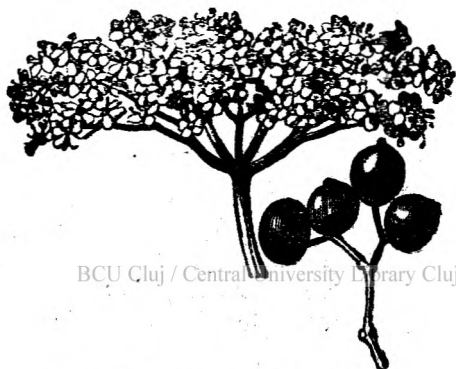
Fig. 5. Arnica.

trunzător și prin perii cari intră în nas; de aceea trebuie umblat cu băgare de seamă.

Arnica este un leac popular întrebuințat la răni și la lovituri. Se întrebuințează sub formă de tinctură (plămădeală de flori uscate în spirit). La lovituri se pune sub forma de comprese (oblojeli) pentru a împedeca învinețeala. Pentru aceasta tinctura se amestecă cu părți egale de apă; nu se pune tinctura simplă, fiind prea tare. Pentru rănilor deschise se îndoaie cu trei până la patru părți apă, și așa se spală rana și apoi se pune deasupra un tifon sau o cârpă curată și se leagă. Pe dinăuntru, ca picături, tinctura și ceaiul de arnica nu trebuiesc luate, pentru că poate să facă mai mult rău.

10. *Floare de soc.* (*Sambucus nigra*). Planta este foarte răspândită la noi. (Fig. 6). Se culeg florile cu codița lor și se usucă cu îngrijire. Florile proaspete sunt albe, după uscare sunt gălbui. Când uscarea s'a terminat, se bat florile printr'un ciur cu ochiuri de așa mărime ca să treacă numai floarea, iar codițele să rămână.

Florile de soc se întrebuițează ca cealu pentru asudat, la răceli și la boale ca pojarul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fig. 6. Floare și boabe de soc.

Când socul e în fruct, se culeg și boabele și se usucă. Ceaiul de boabe produce asudarea ca și florile. Ceaiul făcut cu boabe mai multe, se întrebuițează drept curățenie.

11. *Floarea de teiu.* (*Tilia argentea*). Măcar că tei avem destul, sunt ani când se aduce floarea din străinătate. E mai mare rușinea! Și ceace se întâmplă cu floarea de teiu, se întâmplă și cu alte plante pe care le avem din belșug cum e mușetelul.

Floarea de teiu are un miros foarte plăcut și un gust dulce. Pentru ca să-și păstreze aceste calități, trebuie uscată cu îngrijire, la loc acoperit și nu în bătaia Soarelui. Trebuie culeasă în primele zile după ce s'a deschis și nu în

urma unei ploi. După ce s'au cules, florile se despart de foița lunguiată (bracteea) ce le însoțesc. În comerț vin adesea ori împreună cu această bractee, dar atunci pierde din valoarea lor și ceaiul făcut are un gust cu mult mai puțin plăcut și pierde și din aromă.

Floarea de teiu se întrebuintează ca ceaiu, care să face opărind floarea cu apă în clocote, într'un vas, ce să acopere și să lasă să stele așa cam 10 minute. Nici odată nu trebuie fiartă cu apa.

Ceaiul de teiu potolește durerile de stomac, spasmurile. Se dă contra răcelilor, contra tusei și pentru a asuda. Trebuie băut cât de cald, după care bolnavul este acoperit bine, pentru ca asudarea să se facă mai iute. De altfel tot așa se face și când se întrebuintează ori care alt ceaiu ca să aducă sudoare. Se poate pune la ceaiul de teiu câte o linguriță de rom sau cognac, sau în lipsă o linguriță de rachiu.

Ceaiul de teiu ar putea să înlocuiască ceaiul obișnuit. Pentru aceasta însă ar trebui dat o deosebită îngrijire la uscarea florilor, pentru ca să-și păstreze pe cât mai mult aroma lor plăcută și apoi trebuie și îndemnată lumea ca să întrebuinteze ceaiul de teiu, în locul ceaiului obișnuit. Floarea de teiu se culege în Iunie.

12. *Cozile de cireșe amare* precum și cele de vișine, pe care le aruncăm la gunoiu după ce am mâncat fructele, când avem nevoie le cumpărăm dela farmacie. Și ce ușor este de a le strânge și a le usca pentru a le avea la îndemână la trebuință. Cozile de cireșe se dau în ceaiuri, când este nevoie de a scoate din noiud mai mult, în diferite boale care cer aceasta. Așa că e bine să le păstrăm, să le uscăm, ca să le avem la îndemână. că poate să avem nevoie de un astfel de leac, când ți-e graba mai mare și nu le găsești nicăeri.

13. *Cicoarea* este o plantă foarte răspândită

la noi. Se găsește peste tot locul în pășune și în fânețe, precum și pe locuri necultivate. Are flori albastre și o rădăcină de grosimea degetului. Foile uscate se întrebuintează în ceai, drept curățenie ușoară, înlesnind eșirea afară. Dar cicoarea aceasta o pomenim aici mai mult pentru rădăcina ei; uscată în bune condițiuni

Fig. 7. Cicoarea înflorită și rădăcina ei.

și apoi fărâmițată, prăjită și răsnită ia numele de *caten de cicoare*, care ține de multe ori locul cafelei adevărate așa de răspândită în economia casnică, la orașe. Câtă cafea de cicoare nu se aduce la noi de afară; și nu se ocupă nimeni ca să o producă la noi în țară, unde o avem cât lumea. Și dacă e greu ca să adune fiecare rădăcini de cicoare, s'ar putea găsi câte unul în sat care să se îndeletnicească cu aceasta, trăgând de aici un bun folos.

14. *Nalba mare* (*Althaea officinalis*) se găsește prin locurile umede, pe malurile râurilor, pe câmpii. Se întrebuințează foile, florile și rădăcina. Toate aceste părți ale plantei se dau în ceaiuri contra tusei și răcelei, în gargare; iar pe dinafară sub formă de cataplasme calde contra inflamațiilor. Foile se culeg în Iunie. Florile sunt albicioase, se culeg în Iulie; iar rădăcina în Septembrie.

Aceleași proprietăți le are și *Nalba mică* (*Malva Sylvestris*) care crește pe câmpii și dela care se recoltează foile și florile. Florile sunt roșietice, iar prin uscare se fac albastre.

Fig. 8. Nalbă mică.

15. Foile de mărăgună (belladona), cele de măsălarită (hyosciam) și cele de laur sau ciu-mălaie (stramoniu) se culeg tot în luna Iulie.

Mărăguna crește prin pădurile din munți și prin dărâmături; măsălarita și laurul prin locuri necultivate, printre dărâmături, pe gunoaie.

Toate aceste trei feluri de foi sunt mult întrebuințate în medicină, mai cu seamă foile și rădăcina de mărăgună, din care se fac diferite preparate. Cum însă toate aceste plante sunt otrăvitoare și trebuiesc date numai cu multa

luare aminte și numai de medici, ele nu pot să servească ca leacuri de prim ajutor, căci date fără rost pot să primejduască viața.

16. *Țintaura*. (*Centaurea amara*) crește prin fânețe și pășuni. Florile sunt de culoare roză. Dela această plantă se recoltează vârfurile înflorite, în luna Iulie.

Țintaura este foarte amară. Are proprietăți: întăritoare, dă poftă de mâncare, ajută mîstuirea, se dă contra frigurilor ca ajutor al chininei. Se întrebuițează ca ceaiu; se face o tinc-

Fig. 9. Țintaură.

tură cu spirt, din care se ia 20—40 picături înainte meselor, în apă. Se poate face și o plămădeală cu vin, pentru care se ia ca un pumn de țintaură uscată la un litru (kilogram) de vin, cu care se lasă să steie 4—5 zile, după care se strecoară. Vinul astfel preparat se tine bine astupat, la un loc răcoros, ca să nu se oțetească. Se ia câte un păhăruț sau o lingură mare înainte de masă; iar pentru copil, după etate, până la o linguriță.

Este foarte amară, dar e un leac bun. Se poate amesteca în plămădeală cu pelinul, cu gentiana și cu mușețel.

17. *Pojarnița, Sunătoarea.* (*Hypericum perforatum*) este o plantă de leac întrebuințată mult în popor. Crește prin fânețe și pe câmpii. Are flori galbii. Se recoltează vârfurile înflorite în luna Iulie. Se întrebuințează sub formă de ceaiu la spălatul rănilor, dar mai cu seamă sub formă de uleiu, care să prepară punând florile în untdelemn sau oloi de floarea-soarelui și lăsând să steie 4—5 ceasuri deasupra unui vas în care se află apă în fierbere. În timpul verei se pun florile proaspete într'un vas de

Fig. 10. Flori de mintă.

sticlă împreună cu uleiul; să acopere și să lasă să steie zece-cincisprezece zile la căldura Soarelui, după care să strecoară printr'o cârpă. Oleul de pojarniță este de culoare roșietică, și se întrebuințează ca și ceaiul pentru răni.

18. *Florile de mintă, ismă.* Sunt mai multe feluri de mintă. Cea mai de preț este minta pipărată (fig. 10) și apoi minta creță, dar aceste două specii sunt numai cultivate. Cine are dar în grădină una sau alta din aceste specii, le culeg foile și mai cu seamă vârfurile, în luna Iulie. Uscarea trebuie făcută cu îngrijire ca să nu se piardă aroma proprie acestor plante, care le dă puterea de lecuire.

La noi este răspândită *mintă sălbatecă, mintă*

broaștei, care crește prin lunci, prin fufărișuri, pe lângă bălți, pe lângă pâraie, prin locurile umede. În lipsa foilor cultivate să pot recolta pentru economia casnică și aceste specii de mintă, dar sunt cu mult mai puțin aromatice, prin urmare mai slabe ca cele dintâi.

În alte țări mînta pipărată să cultivă pe o scară întinsă, pentru că din ea să scoate oleiul sau esența de mîntă, care are o întrebuințare foarte mare.

Foile și mai cu seamă vîrfurile înflorite au o aromă pătrunzătoare, plăcută și un gust înțepător și răcoritor, ceea ce este datorit oleiului de mîntă, pe care-l conțin. Tot acestui oleiu, sau mai bine zis esență, dătoresc foile de mîntă proprietățile ca plantă de leac. Ele se dau sub formă de ceaiu contra cărceilor de stomac și a durerilor de stomac, potolesc durerile și întetește activitatea stomacului.

Ceaiul se face opărend foile de mîntă cu apă în clocote lăsând să stea vre-o zece minute acoperit, după care se strecoară. Pentru un pahar mare de ceaiu se ia atîta mîntă cît să cuprindă cu cinci degete. La ceaiul de mîntă, ca de altfel la toate ceaiurile, se adaugă zahăr. Cu mînta să face și o tinctură cu spirt, pentru care se plămădăște mînta cu atîta spirt cît să o cuprindă bine și să mai plutească spirtul deasupra. Să lasă să steie într'un vas acoperit vre-o șase zile, după care să strecoară prin cîrpă. Această tinctură de mîntă este de un verde închis, cu aromă tare de mîntă. Să ia dela 20 pînă la 40 picături într'un păhăruț de apă. Această tinctură poate să servească și ca apă de gură, pentru clătit gura dimineța după spălare. Să pune 40—50 picături la un păhăruț cu apă, sau la jumătate pahar mare. Apa de dinți obișnuită să face cu esență de mîntă și spirt, pe lângă care mai intră și alte esențe, dar în lipsa acesteia poate foarte bine să servească

și tinctura de mintă, la care să poate adăuga când să plămădește 3—4 lingurițe de semințe de anison zdrobit.

Tinctura de mintă poate să fie întrebuințată și în timpul zilei, mai cu seamă vara, ca răcoritor în apa de băut. Aceasta ar putea să o facă mai cu seamă muncitorii noștri dela câmp, în timpul verii, când în lipsă de izvoare la îndemână, trebuie să se mulțumească să beie apa stătută, pe care o iau cu dâșii desdimineată. Câteva picături din această tinctură de mintă, în ulcița cu apă pentru băut, răcorește apa, o face mai bună la gust și în acelaș timp ajută și mistuirea. Apa băută caldă nu mulțumește pe cel însetat, dar adăugirea a câtorva picături de tinctură de mintă îi dă o răcoreală oarecare, cel puțin pentru gură.

Cu tinctura de mintă să poate face și un lichior, băutura dulceagă. Pentru aceasta se ia cam jumătate kilogram zahăr, se toarnă peste el într'un vas cam un pahar și jumătate apă (pahar mare); se lasă să steie ca să se topească o bună parte de zahăr, după care se pune pe foc lin; se amestecă din când în când și să lasă să treacă într'un singur clocot; după aceia să ia de pe foc, să strecoară printr'o pânză și să toarnă acest sirop, după ce s'a răcit, într'o sticlă în care se află cam jumătate pahar mare de tinctură de mintă, cu care se bate bine pentru a se amesteca. Cine voeste ca această băutura să fie mai tare, mai adaugă încă ceva tinctură de mintă. Un păhăruț din această băutura luat după masă, din când în când, mai cu seamă vara, ajută la mistuire. Să poate pune în timpul verii câte o linguriță la jumătate pahar de apă de băut. Bine înțeles, că acesta nu este lichiorul din fabrici, care să face cu esență de mintă, cu spirt și cu sirop de zahăr; dar poate să înlocuiască acest lichior de fabrică, în economia casnică, atât numai că lichiorul iă-

cut cu tinctura de mentă are și un gust de iarbă de mentă, pe care cellalt nu-l are.

Tinctura de mentă poate să fie întrebuințată și la durerile de măsele; pentru care să udă vata de pe un bețișor de chibrit, cu tinctura de mentă, se freacă gingia în dreptul măselei dureroase, și apoi o altă vată muiată tot așa, se pune în gaura măselei, schimbându-se din când în când. În lipsă de alt leac poate să fie de folos și în acest caz.

Fig. 11. Foi de melisa.

19. *Foi de melisa*. Melisa crește prin păduri și se cultivă prin grădini. (Fig. 11). Foile și vârfurile înflorite se culeg în Iulie. Are un miros care cam aduce cu cel de lămâie. Uscarea trebuie făcută cu îngrijire, căci altfel ea pierde mult din aromă. Ca proprietăți se apropie de cele ale foilor de mentă, dar sunt mai slabe și gustul nu e atât de plăcut. Se face cu foile de melisă proaspete și cu spirt, prin destilație la cazan, un produs spirtos, care se chiamă apa de melisă și pe care o fabrică unii călugări la noi. Această apă de melisă, precum și tinctura de melisă care să prepară ca și cea de mentă,

se întrebuințează tot pentru durerile de stomac. Cine nu are la îndemână foi de mintă întrebuințează pe cele de melisă.

20. *Foile de nuc* se culeg în luna Iulie, August și se usucă cu îngrijire. Foile de nuc conțin tanin. Ele se întrebuințează în ceaiuri și sub formă de sirop la copii cu scrofule. Se întrebuințează în băi, mai cu seamă la copii, ca întăritor și contra scrofulelor. Ceaiul de foi de nuc se poate da și în gargară la durerea în gât. Cu ceaiul de foi de nuc se spală și rănilor. Foile de nuc se pot pune la băile de picioare contra sudorii.

Siropul de foi de nuc se face luând o mână plină de foi de nuc uscate și zdrobite (cam 50 grame) și se opăresc cu jumătate kilogr. (litru) apă în clocote; se lasă să steie cam jumătate de ceas, acoperit, având grijă de a amesteca din când în când, se strecoară printr'o cârpă, se lasă să se așeze și la un pahar și jumătate (pahar mare) adică cam 300 grame se pune jumătate kilogram zahăr. După ce se topește zahărul în parte, se pune pe foc slab ca să deie un clocot, după care se strecoară din nou printr'o cârpă. Se pune într'o sticlă bine astupată, sau mai bine se împarte în trei sau patru sticle mai mici, ca să se păstreze mai bine și se ține la loc răcoros ca să nu se înăcrească. Din acest sirop se dă câte două până la patru lingurițe pe zi după vârsta copiilor.

Ceaiul de nuc mai slab se poate întrebuința la spălatul părului de pe cap, nu însă odată cu săpunul, căci atunci năclăește.

21 *Lumânărica*. (*Verbascum thapsus*) crește prin câmpii, prin locuri necultivate, prin văile râurilor. (Fig. 12). Se culeg florile, care sunt de culoare galbenă în Iulie și August. Uscarea acestor flori trebuie făcută cu îngrijire, căci altfel se înegresc. Trebuie recoltate pe timp

uscat și întinse în straturi subțiri, la loc uscat și acoperit. După uscare se păstrează bine acoperite, ca să nu fie atacate de insecte.

Floarea de lumânărică se dă în ceaiuri contra tusei ușoare și ca să producă sudoarea în cazuri de răceli.

22. *Anison* să cultivă în grădini. Se întrebuințează fructul numit de obicei sămânță de anison. Este un fruct aromatic, cu gust dul-

Fig. 12. Lumânărică.

ceag. Liniștește crampele și durerile de stomac și aceasta datorită unui ulei sau esenței ce conține, numit esență de anison. Anisonul se dă sub formă de ceaiu. Se ia cam o linguriță de sămânță de anison, se sdrobește ușor și se opărește cu apă în clocote, cam jumătate pahar mare; se lasă să steie acoperit, iar după ce se strecoară, se adaugă puțin zahăr. Acest ceaiu se dă cald. E foarte bun contra colicilor la copiii cari sug. Li se dă câte o linguriță. E bine a se da din când în când ceaiul de anison, chiar când nu au colici (frământări), pentru că liniștește și ajută mistuirea. Ceaiul de

anison ar trebui să înlocuiască obiceiul atât de răspândit la țară și prin orașe în populația mahalalelor de a da copiilor sugaci, când au frământări, neastâmpăr și plâng din cauza colicilor, sirop de căpățâni de mac, mai numit în popor și sirop de roșcove, sau chiar ceai din căpățâni de mac. Acest obicei este foarte primejdios: adese ori aduce moartea. Ceaiul și siropul de mac liniștesc într'adevăr, dar această liniște se produce prin urmele de opiu ce

Fig. 13. Tulpina subpământeană de feregă. •

conțin căpățânele de mac, ceea ce încetul cu încetul otrăvește organismul, buimăcește copilul și-l predispune la somnolență. Iar dacă i se dă mai des, atunci copilul nu mai poate adormi de cât când i s'a dat din nou ceaiul sau siropul de mac. Într'adevăr mama scapă de țipetele copilului, căci acest ceaiu îl adoarme, dar nu știe că aceasta o face în dauna însuși a sănătății copilului, și chiar că poate să-l piardă. Ceaiul de anison însă liniștește copilul, fără ca să-i facă rău, anisonul neavând nimic otrăvitor în el.

Anisonul ar trebui dar să se găsească la îndemână în casă, mai cu seamă în casa în care este copil de alăptat.

23. *Rădăcina de feregă, ferigă, navalnic.* (*Aspidium filis mas*). Ferega se găsește în pădurile muntoase. (Fig. 13). Se întrebuințează partea ce se află în pământ și din care pleacă foile; obișnuit se numește rădăcină, deși e o tulpină subterană. Recoltarea rădăcinii de feregă se face în Septembrie sau în primăvară. În interior este de culoare verzuie, conține o materie oleioasă verde, căreia dătoarește proprietățile sale. Rădăcina culeasă se curăță bine de pământ și se usucă cu îngrijire. Se dă contra viermilor din intestine, atât contra limbricilor, cât și contra panglicii. Se poate da sub formă de praf, 10—15 grame, pus într'un pahar cu apă, în care apa să toarnă încetul cu încetul și să amestecă pentru ca praful să se poată înmuia. Se ia în două trei rânduri la interval de 5—10 minute, dimineața înainte de a fi mâncat ceva. Cantitatea de mai sus e pentru o persoană mare. Dar această rădăcină se dă ca medicament sub alte forme, ca extract, ceea ce nu se poate prepara decât în laboratoare. Când cineva are proba că suferă de panglică, și proba este când scoate împreună cu ieșirea afară fășii albicioase sau cenușii, formate din inele late cam de un deget și câte 5—6 inele din acestea reunite, atunci trebuie să alerge la ajutorul medical pentru a lua leacul cuvenit; de oarece aici nu poate fi vorba de un prim ajutor, ci de tratarea boalei ca să scapi de ea.

24. *Odoleana, odolen.* (*Valeriana officinalis*) se găsește prin păduri, prin fânețe, pe lângă râuri. Se recoltează rădăcina în Septembrie și se usucă cu îngrijire. Ea are un miros pătrunzător și neplăcut și un gust amar. Se întrebuințează contra boalelor nervoase, a durerilor de cap, a svâcniturilor inimii ca liniștitoare. Se

dă sub formă de ceaiu, ca o linguriță de rădăcină, pentru un pahar mare. Se opărește rădăcina cu apă în clocote și se lasă să steie un sfert de oră acoperit, după care se strecoară și se adaugă puțin zahăr. Să bea din acest ceaiu în timpul zilei. Se întrebuintează mai mult sub formă de tinctură (plămădeală cu spirt) din care să ia 20 până la 30 picături în apă, de 3—4 ori pe zi.

25. *Boabele de inniper, ceatenă*, sunt fructul arborelui de inniper, care crește în pădurile muntoase. Se recoltează în Octombrie. Au o culoare albastră negricioasă, de mărimea bobului de mazăre, cu un gust dulceag și aromatic.

Boabele de inniper au acțiune asupra rinichilor și în inflamația beșicei udului, colicile rinichilor, produce urinare. Se întrebuintează contra dropicei, a umflărei mânelor și picioarelor, sub formă de ceaiu. Un pumn bun de boabe se zdrobesc și se opăresc cu 1 kgr. apă în clocote; se lasă să steie acoperit un sfert de oră, se strecoară și din acest ceaiu se bea peste zi câte o ceașcă de cafea, un kilogr. pe zi.

Cu boabele de inniper și apă caldă se fac aburi cari se respiră pe nas și pe gură contra răcelilor de gât.

Boabele de inniper conțin un oleu numit esență de inniper, care se întrebuintează punând câteva picături în apă caldă pentru a face aburi cari se respiră pe nas și gură.

Puse pe cărbuni aprinși se întrebuintează pentru afumat în casă.

23. *Semințele de gutui*. Se întrebuintează sub formă de ceaiu contra tusei ușoare mai cu seamă la copii. Conțin o materie mucilaginoasă, care face să înmoaie tusa. Trebuesc uscate bine și ținute în vase închise și uscate ca să nu mucigăiască.

Frucele de carne uscate se întrebuintează contra diarheei, (treapăd) în ceaiuri.

27. *Vâsc*. Vâscul este o plantă care crește ca parazit pe alți arbori ca: meri, peri, tei, frasini, stejari și alții. Se întrebuintează vâscul de stejar, care se dă în formă' de ceaiu în cazuri de tusa.

28. *Sămânța de in*. Sămânța de in conține o substanță mucilaginoasă și un oleiu. Se ia în-

Fig. 14. Iniper.

treagă câte 2 lingurițe în jumătate pahar cu apă, care se înghite într'o dată, după masă sau seara la culcare: e ca o ușoară curățenie.

Sămânța de in fiartă cu apă la foc potolit, dă un ceaiu grosior, care se întrebuintează pentru a muia tusele ușoare.

Făina de in se întrebuintează în cataplasme calde contra umflăturilor, a buboaielor, a durerilor de pântec. Pentru aceasta se face cu făina de in și apă clocotită un terciu ca mămăliga moale, care se pune în tifon sau într'o cârpă mai subțire și se așează pe partea inflamată, peste care se leagă ca să steie pe loc. Când cataplasma începe a se răci, trebuiește în-

locuită cu apă caldă. Aceste cataplasme fac ca umflăturile să deie înapoi, sau ajută ca să coacă și să spargă; nu trebuiesc puse deadreptul pe piele, fără să fi fost învelite în tifon sau cârpe, căci atunci se prinde făina de piele și e greu de luat jos.

Cu cloiul de in și cu apa de var în părți egale, se face o unsoare, bătând într'o sticlă oleiul cu apa de var. Această unsoare care e lichidă se întinde cu o pană curată pe tifon sau pe pânză subțire și se pune pe arsuri produse de foc, sau la opărituri cu apă ferbinte. Nu se unge deadreptul partea arsă sau opărită, căci este mai dureros. Tifonul sau cârpa se ia de pe piele ușor, pentru ca să nu mărească durerile, și să pune din nou alt tifon sau cârpă unse cu această unsoare. Acestea bine înțeles ca prime ajutoare, mai cu seamă când arsurile sunt mari și adânci.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

29. Sămânța de muștar. Sămânța de muștar se întrebuințează sub formă de făină de muștar. Se face cu această făină și cu apă rece din casă un terciu ca și cataplasma de in. Această cataplasma de muștar se întrebuințează contra răcelilor. Se pune tot între tifon și se aplică pe piept sau pe spate, legându-se ușor ca să steie pe loc. Nu trebuie ținută pe loc decât 10 până la 15 minute, adică până când se simte bine usturimea și pielea se înroșește. Mai mult decât atât nu trebuie să se țină, căci atunci produce beșicare și rană. Pentru copii făina de muștar se amestecă cu făină de in sau făină de grâu, ca să nu fie prea tare. Făina de muștar nu trebuie făcută cataplasma cu apă ferbinte sau cu oțet, căci atunci pierde din puterea ei; cel mult să poate întrebuința apă puțin caldută. Făina de muștar se întrebuințează și în băi de picioare contra răcelilor. Pentru aceasta făina de muștar se amestecă cu apă caldută, după care se

adaugă apa ferbinte pentru baie. La o baie se pune cam 100 grame iaină de muștar.

30. *Coaja de stejar* luată de pe ramurile tinere și uscată, poate fi întrebuințată pentru spălarea rănilor și ca gargară. Pentru aceasta coaja de stejar se fierbe cu apă și se strecoară caldă. Se poate întrebuința și în băi contra sudoarei la picioare. Pentru aceasta se pune coaja de stejar în apă caldă de baie, sau mai bine se pune această coajă într'un tifon sau o cârpă mai rară și astfel legată se lasă în baie.

31. *Matasa de porumb* recoltată când matasa e în toată puterea ei și uscată cu îngrijire se întrebuințează în ceaiuri la boalele de rinichi și a beșiceii udului. Se dă sub formă de ceaiu, prin opărire matasei de porumb cu apa în clocote; se acopere și după un sfert de ceas se strecoară. Se pune cât se poate lua într'un pumn la 1 kilogram apă și din ceaiul acesta se bea peste zi câte o ceașcă din ceas în ceas.

Cam acestea sunt buruenile de leac ce se pot culege la noi și se pot folosi ca prime ajutoare. Numărul plantelor de leac este mai mare, dar sunt mai puțin întrebuințat.

Seria B. „Sfaturi pentru gospodari“.

- No. 1. Ingrijirea păsărilor de Prof. C. Motaș.
„ 2. Despre tovarășii de Preot C. Dron.
„ 3. Despre scarlatină de Dr. I. Gheorghiu.
„ 4. Livada din sâmburi de G. Gheorghiu.
„ 5. In jurul casei de M. Lupescu.
„ 6. Casa de I. Simionescu.
„ 7. Morcovul și alte legume de P. Roziade.
„ 8. Sifilisul de Dr. E. Gheorghiu.
„ 9. Temeiul îmbunătățirii vitelor de Th. Chițoi.
„ 10. Votul obștesc de A. Gorovei.
„ 11. Creșterea porcilor de C. Oescu.
„ 12. Viermii de mătasă de T. A. Bădărău.
„ 13. Ofiica san tuberculoza de Dr. E. Gheorghiu.
„ 14. Pelagra de Prof. V. Babeș.
„ 15. Alegerea semințelor de C. Lacrișianu.
„ 16. Creșterea păsărilor de Prof. C. Motaș.
„ 17. Rătăcirile bolșeviste de Maior I. Mihai.
„ 18. O stupină dintr'un roiu de N. Nicolaescu
„ 19. Cum se întemelază o vie de D. M. Cădere
„ 20. Râsadnița și Plantele din răsad de V. Sadoveanu.
„ 21. Lehuzia de dr. E. Gheorghiu.
„ 22. Meșteșugul vopsitului cu burneni de Art. Gorovei.
„ 23. Cum orbim de I. Glăvan.
„ 24. Păstrarea carnei de porc de G. Gheorghiu
„ 25. Calul de Prof. E. Udrischi.
„ 26. Doctorul în casă de Dr. O. Apostol.
„ 27. Cum trebuie să ne hrănim de E. Severin.
„ 28. Lămurirea legii dărilor de Iuliu Pascu.
„ 29. Beția de Dr. Emil Gheorghiu.
„ 30. Lămurirea Constituției de Artur Gorovei.
„ 31. Boale parazitare la animale, cari trec la om de C. Motaș
„ 32. Folosințe nesocotite în gospodărie de I. Simionescu.
„ 33. Mama și copilul, de Dr. M. Manicatiide.
„ 34. Indrumări spre sănătate, de Dr. I. Bordea.
„ 35. Despre hrană, de Dr. I. Bordea.
„ 36. Omul și societatea de Al. Giuglea.
„ 37. Bucătăria sătencei de Maria Col. Dobrescu.
„ 38. Sfecla de zahăr de C. Lacrișeanu.
„ 39. Ingrășarea pământului de I. M. Dobrescu.
„ 40. Friguri de baltă de T. Dumitrescu.
„ 41. Banul de A. Giuglea.

- No. 42. Sfaturi practice de *Ing. A. Schorr.*
 „ 43. Lămurirea calendarului de *A. Giuglea.*
 „ 44. Conjectivita granuloasă de *Dr. I. Glăvan.*
 „ 45. Burueni de leac de *A. Volanschi*

Seria C. „Din lumea largă“.

- No. 1. Ucraina de *G. Năstase.*
 „ 2. Cehoslovacia de *I. Simionescu.*
 „ 3. Munții Apuseni de *M. David.*
 „ 4. Finlanda de *I. Simionescu.*
 „ 5. Bucovina de *I. Simionescu.*
 „ 6. Basarabia de *G. Năstase.*
 „ 7. Dobrogea de *C. Brătescu.*
 „ 8. În spre polul sud de *I. Simionescu.*
 „ 9. Olanda de *Ap. D. Culeu.*
 „ 10. Viața în adâncul mărilor de *C. Motaș.*
 „ 11-12. A. Șaguna de *I. Lupaș.*
 „ 13. Către Everest de *I. Simionescu.*
 „ 14. Românii de peste Nistru de *V. Horea.*
 „ 15. Ardealul de *I. Simionescu.*
 „ 16. Lituania de *G. Năstase.*
 „ 17. Câmpia Transilvaniei de *Ion Pop-Câmpianu.*
 „ 18. Moldova de *I. Simionescu.*
 „ 19. Românii din Ungaria de *I. Georgescu.*
 „ 20. Jud. Turda-Arieș de *I. Mureșeanu.*
 „ 21. Țara Hategului de *Gavril Todica.*
 „ 21. Sp. C. Hăreț de *I. Simionescu.*
 „ 23. Danemarca de *Magda D. Nicolaescu.*
 „ 24. N. Milescu în China de *I. Simionescu.*
 „ 25. Cetățile Moldovenesti de pe Nistru de *Ap. C. Culea.*

Seria D. „Știință aplicată“.

- No. 1. Fabricarea săpunului de *A. Schorr.*
 „ 2. Motorul Diesel de *Ing. Casetti.*
 „ 3. Industria parfumului de *E. Severin.*
 „ 4-5. Aerul lichid de *Ilie Matei.*
 „ 6. Industria azotului de *L. Caton.*
 „ 7-9. Locomotiva de *Ing. Casetti.*
 „ 10. Aeroplanul de *Dr. V. Anastasiu.*
 „ 11. Baloane și dirijabile de *C. Mihăilescu.*
 „ 12. Betonul armat de *Ing. N. Ganea.*
 „ 13. Gări și trenuri de *G. Șiadbei.*
 „ 14. Instalarea unei sonerii electrice de *Stel. C. Ionescu.*

A apărut :

I. SIMIONESCU

ORAȘE DIN ROMÂNIA

Volum cu 62 ilustrații — 90 lei.